СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

ОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 136. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 12. червня, 1924.

VOL. XXXII. — No. 136. — Jersey City, N. J., Thursday, June 12, 1924. — THREE CENTS

Роспочали републиканську конвенцію в Клівленді.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 10. червня. — Нині відкрито тут конвенцію републиканської партії, яка має встановити кандидатів на уряди президента та віцепрезидента Злучених Держав та постановити програму партії на сі вибори.

Конвенцію відкрив промовою конґресмен Теодор Бертон яко тимчасовий предсідатель. В своїй вступній промові він перейшов історію розвитку републиканської партії та її послідну адміністрацію. Він підносив яко заслуги републиканських президентів Гардинга й Кулиджа заведенне мира, привернення в Злучених Державах нормального господарського життя, примушенне кількох малих держав платити Америці воєнні довги.

Далі він росповідав боротьбу адміністрації за добрі закони та жалувався, що конгрес не допускав до ухвалення добрих законів. Всеж таки треба піднести, на його думку, ухваленне податкового закона, тарифи, фармерські допомоги, і таке инче.

Перейшовши до питань біжучої політики, він звернув увагу на стремління до сотворення третої партії, яка є природним стремлінием в усіх контитуційних країнах, але які в Америці засуджені на невдачу. Він згадав за межидержавний суд в Газі, називаючи його американською ідеєю; Америка, на думку бесідника, повиннаби зацікавитися тим судом, але не ставати повноправним членом.

Після його промови приступлено до орґанізації конвенції, до вибору ріжних комісій для ствердження повновластий, комітету резолюційного, тощо. Дальший перебіг нарад відложено на завтра.

БОРА НЕ ХОЧЕ БУТИ КАНДИДАТОМ НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 10. червня. — Сенатор Ґора повідомив комітети конвенції републиканської партії, що він не хоче бути кандидатом на уряд віцепрезидента Злучених Держав.

ДОГАДУЮТЬСЯ, ЩО ЛА ФОЛЕТ БУДЕ ТВОРИТИ НОВУ ПАРТІЮ.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 10. червня. — На републиканській конвенції панує такий консервативни йнастрій, що ніхто не надіється ніяких поступових точок у републиканській програмі. З огляду на те кандидатуру сенатора Ла Фолета з рамени третої партії вважають за дуже мажливу. Мовби він кондидувати від поступової партії, яка має відбути свою конвенцію 4. липня теж в Клівленді.

КЛОПОТИ З ВИБОРОМ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА.

КЛІВЛЕНД, 10. червня. — Торги за встановленне кандидата на уряд віцепрезидента Злучених Держав з рамени републиканської партії ведуться далі, і далі без висліду.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИКАЗУЄ НАЙТИ ГРОШІ.

ВАШІНҐТОН, 10. грудня. — Президент Кулидж приказав директорови буджету найти десь гроші, потрібні на переводженне в житте закона про бонус для жовнірів.

ЮНІЯ СТРАЙКУЄ ПРОТИ ВЖИВАННЯ НЕЮНІЙНИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 10. червня. — Юнія мулярів на Мангетені викликала страйк мулярів, бо будівляні підприємці нанимають неюнійних робітників та тим, як кажуть юнійні урядники, наражують життя та безпеченьство юнійних робітників.

СТРАЙК МАЙНЕРІВ.

СКРЕНТОН, Па., 10. червня. — В питстонськім майнерськім окрузі вийшло нині на страйк знова 5,000 робітників, закидаючи вуглевим підприємствам обнижуванне їх заробітків.

Разом страйкує тут коло 10,000 майнерів. Всі вони страйкують без дозволу юнії.

ЗА ЗМІНОЮ КОНСТИТУЦІЇ ПРО ДІТОЧУ ПРАЦЮ.

ВАШІНҐТОН, 10. червня. — Прихильники закона, забороняючого діточу працю, збираються до завзятої агітації в користь сього закона. В агітації мають взяти також урядники федерального бюра праці. Вони мають предкладати резолюцію всім стейтовим леґіслятурам та агітувати за її принятием.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВЕЛИЧЕЗНІ МАНЕВРИ НА ТИХОМУ ОКЕАНІ.

ВАШІНҐТОН, 10. червня. — Військовий уряд збирається відбути на друге літо найбільші маневри американської фльоти. Маневри мають відбутися на Тихому Океані.

ЛІКАРІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ШИКАҐО, Илинойс, 10. червня. — Американське Медичне Товариство на своїй річній конвенції, що тут тепер відбувається, ухвалило одноголосно резолюцію, осуджуючу прогибіційний закон яко перешкоду проти лічення людий.

Резолюція відноситься до недавного рішення Найвисшого Суду Злучених Держав, після котрого конґрес має право видавати закони, забороняючі лікарям записувати хорим пиво на лікарство.

ЗІ СЛІДСТВА ПРОТИ МІЛІОНЕРІВ-УБИЙНИКІВ.

ШИКАҐО, Илинойс, 10. червня. — Стейтова прокураторія котра веде слідство проти молодих міліонерів-убийників Ловба та Ліополда, робить тепер заходи, щоби не допустити адвокатів обжалованих доказувати, що обжаловані є умово збочені люди. В тій ціли прокуратор поликує на свідків цілий ряд учителів та професорів, що вчили обох хлопців. Кромі сього прокураторія збирається судити їх наперед за пірванне людини, а доперва відтак за вбийство, бо в сьому злочині оба рівно виновні та один не буде міг складати вини на другого.

ТРАМВАЄВИЙ СТРАЙК У КЛІВЛЕНДІ.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 6. червня. — Робітники міських трамваїв (стрітдар) рішили вийти на страйк якраз в ночи з понеділка на второк, коли тут буде отвиратися републиканська національна конвенція. Причиною страйку те, що компанія не захотіла підвисшити робітникам їх робітничої заплати о 12 процентів.

НЕ ВІРЯТЬ БАНКАМ.

НЮ ЙОРК, 10. червня. — Один урядник федерального департаменту скарбу обчисляє що в Америці не вірють банкам і держать в приватних сховках коло 400 міліонів долярів.

В сьому числі є коло 8 тисяч Американців, яких можна зачислити до кляси скупарів, які трясуться над грішми та любуються самим їх видом. Вони малиби держати в приватних хатах коло 44 міліони долярів. Кромі сього в приватних руках находяться ощадности дітий через так звані приватні діточі банки; в них малоби бути коло півтора міліона долярів, бо коло півтреття міліона дітвори має в них пересічно по 60 центів. Наконець держать по приватних сховках іміґранти, які мало знають про банкове ощаджуванне, та фармери, які не мають легкого доступу до банків.

На думку сього урядника, таке переховуванне ощадностий ще більше небезпечне для ощаджуючого, як найнепевнійший банк. Кромі сього воно приносить втрати для суспільности.

ВИБРИКИ ДОЛІ.

Підчас недавної катастрофи в копальни в Гвілінгу, в котрій згинуло богато робітників, случилася одному Українцеви така пригода:

Вечером перед катастрофою він мав гості, з котрими забавлявся допізна. Боячися, що може спізнитися до роботи, він просив і наказував жінку, щоби вона збудила його на час. Жінка обіцяла, але коли муж пробудився рано, до роботи вже було за пізно. Муж зробив жінці сцену, а дехто каже, що навіть її вдарив за те, що вона його не розбудила до роботи. Се дуже можливе, бо коли пізнійше прийшла до родини вістка, що в копальні случилася катастрофа, муж мав клякнути перед жінкою та сказати: „Ти моя свята хоронителька, яка вратувала мені життя"...

Другому Українцеви з Гвилингу случилася подібна пригода. Недавно тому якийсь автомобілевий аґент намовив його купити собі від нього старий Форд. Українець купив, але гірко жалував. Кілько він мав клопотів з тим автом. Кождого дня рано він його репарував, але не все воно помагало. Таке й случилося в день катастрофи. Мучився він коло того Форда кілька годин, поки не озлостився та не закляв на чім світ стоїть. Такий був лютий на себе, на світ, на авто, що навіть до роботи не мав охоти йти. І не пішов. І якраз того дня случилась катастрофа в майні, в котрій він працював.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ.

Підчас відбувшогося „Літературно-Музичного Вечірка" в льокали Українського Демократичного Клюбу в Ню Йорку, 59 St. Marks Pl., дня 31. травня, 1924, заряджено збірку добровільних жертв на поміч Українським Студентам в Німеччині, з котрої вплинуло $18.

По потрученню коштів пересилки, суму $17 вислано дня 2. червня 1914, через The Standard Bank, New York, число посвідки 13779 на таку адресу:

Verein Ukrainisher Studenten in Deutchland, — Berlin, Charlottenburg, Wieland St. 37, Parterre, Germany.

Всім жертводавцям як найсердечнійша подяка.

За У. Д. Клюб, — І. М.

ЗНИЩЕНІ БУДИНКИ В ПОЛЬЩІ І В ГАЛИЧИНІ.

Після урядового обчислення знищених війною або ушкоджених в наслідок воєнних ділань господарських будинків в Польщі є около 1,671.568 з чого відбудовано досі около 800, 000 так, що не відбудованих зовсім є ще 871,568 господарських будинків. З того числа найбільше невідбудованих є будинків у Східній Галичині, та судячи після прихильного відношення польського уряду вібудови, що в першій мірі будує косцюлки і польські захоронки, не можна сподіватися, щоби наші Зборівські та інші землянки скоро перевелись.

В СПРАВІ РОЗСТРІЛУ МАЛОЛІТНЬОГО.

На соймовій правничій комісії у Варшаві дня 23. м. м. раджено над інтерпеляцією ППС. в справі розстрілу малолітнього комуніста Енгля, який убив в Лодзі конфідента поліції. Міністер внутрішніх справ Виґановський оправдував сей нечуваний розстріл конечністю припинення комуністичного руху в Лодзі.

СМЕРТЬ ХРУНІВСЬКОЇ ҐАЗЕТКИ.

„Дзвін", орган „братерської згоди й гармонії" по рецепті „Рідного Краю" й „Обнови", який на Волині, з рівного, старався ширити заповіти згаданих покійників, і собі упокоївся швидкою та неславною смертю. Його редактором був ославлений „отаман" Оскілко, колишній „соціяліст-самостійник", який мріяв про диктатуру в Українській Н. Републиці, а зійшов на службу „великодержавницьких" проєктів воєводи Сроковского.

„УКРАЇНІЗАЦІЯ".

Виконавчий Комітет видав місцевій ґазеті „Известія" заборону друкувати свої розпорядки по українськ. Всеукраїнський Виконком запротестував проти такого розпорядку і заборона буде скасована. В Ромні окружний комісар заборонив поширювати київського „Більшовика", бо він, на думку комісаря має „петлюрівський характер".

ДЗВІННІ ГРОШІ В ПОЛЬЩІ.

На днях мають пустити в обіг дрібну нікльову монету вартостю на 20 і 50 сотиків. Покищо ті гроші будуть випущені на загальну суму 5,000, 000 зл. пм. причому кождих два тижні їх скількість будуть збільшувати відповідно до приходу із закордону нових транспортів. До Варшави має прийти машина до биття золотих монет. За охолоджуючо ділає ляконічна примітка міністерства фінансів до тієї тріюмфальної звістки про чеканне золотих монет, а саме: „Спершу минниця буде бити золоті монети зі золота, яке даватимуть приватні особи..." Іншими словами: Пройде богато часу поки в Польщі буде золотий гріш, а коли й буде, то хіба — на виставках...

Провідник лівиці французького парляменту переміг президента Мільрана.

ПАРИЖ, 10. червня. — Президент Франції Александер Мільран програв у боротьбі з провідником побідної лівиці французького парляменту Едуардом Ерріо.

Хвилевий премієр Мільрана, Марсаль, доручив сенатови і палаті послів посланне президента, в якому він протестував проти неконституційного і революційного виступу парляменту проти президента і заявив, що не уступить. Одначе і сенат і палата послів відкинули се нове самозванче правительство.

Таким робом президент Мільран і держава остались без кабінету, а президент не мав змоги покликати нове правительство, яке приняла би більшість парляменту.

З уваги на те він рішився остаточно признатись до невдачі в боротьбі з провідником побідної лівиці парляменту Ерріотом і уступити зі свого становища.

Мільран уступить якраз в місяць по виборах, дня 11-го с. м. По конституції вибір нового президента републики має відбутись до 48 годин, значить; вибір відбувся би в сю пятницю, 13-ого с. м. Тоді мають зійтись обі палати парляменту на спільне засіданне у Версаю і вибрати нового президента.

Кандидатами на президента Франції є голова палати послів Поль Пенлеве і голова сенату Ґастон Думерґ. Новий президент буде, як звичайно, вибраний на 7 літ.

Новий президент покличе до власти новий кабінет під проводом Едуарда Ерріо.

МІЛЬРАН БУДЕ АДВОКАТОМ.

ПАРИЖ, 10. червня. — По уступленню з президентури Франції Александер Мільран отворить свою адвокатську канцелярію в Парижі.

ЕРРІО ОПОРОЖНИТЬ РУРЩИНУ.

ЛОНДОН, 10. червня. — В тутешніх поінформованих кругах заявляють, що Ерріо, як тільки обійме премієрство Франції, порозуміється з премієром Англії Мекданелдом і до кількох тижнів опорожнить Рурщину з французьких окупаційних військ.

ЧІЧЕРІН ПРО ПОЛЬЩУ.

МОСКВА, 10. червня. — Комісар закордонних справ Григорій Чічерін у відповідь на відповідь Польщі вислав другу ноту, в якій вдруге стверджує, що Польща нарушує VII параґраф риського договору, в якому застережені права для „національних меньшостий".

ЗАГОВІР РОСІЙСЬКИХ МОНАРХІСТІВ.

БЕРЛІН, 10. червня. — В тутешніх російських кругах кажуть, що се російські монархісти висадили у воздух зелізничий експресовий поїзд на шляху між Москвою і Ригою. В поїзді було кількох большевицьких лідерів, на яких російські монархісти хотіли в сей спосіб виконати замах.

Загалом серед російських монархістів тепер великий рух. Вони сподіваються, що вже скоро привернуть царат в Росії. Їх кандидатом на престол в Кремлі є великий князь Микола Миколаєвич.

Тутешні російські монархісти скликують тут велике зібранне, на якому зберуть датки на свою пропаґанду і пішлють їх на руки Миколи Миколаєвича.

САМОГУБСТВО В МОСКВІ.

МОСКВА, 10. червня. — В останньому часі тут запанувала пошесть самовбийств. Відбирають собі життє найбільше молоді хлопці і дівчата у віці від 20 до 30 літ. Причиною є крайна нужда і безробітте, а також безвиглядність для молодих людий добитись у життю красшої долі.

ФАШІЗМ В ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ, столиця Греції, 10. червня. — Міністер воздухоплавства, бувший ґенерал Конділіс, уступив зі свого становища і зачав орґанізувати фашістів у Греції.

КУЛИДЖ І ПОНТІЙСЬКИЙ ПИЛАТ.

ТОКІО, 10. червня. — Християнське робітниче товариство уладило тут демонстрацію з походом проти виключення Японців з еміграції до Америки. Демонстранти роздавали розкидки, в яких представлено президента Кулиджа і Понтійського Пилата яко двох найбільших боягузів світа.

КАТО ПРЕМІЄРОМ ЯПОНІЇ.

ТОКІО, столиця Японії, 9. червня. — Барон Така-Акіра Като приняв дорученне князя-реґента і згодився скласти новий кабінет під своїм проводом.

Його кабінет має бути коаліційний і він до нього запросить представників кількох партій.

НАСТРІЙ ПРОТИ АМЕРИКИ.

ТОКІО, столиця Японії, 9. червня. — Скрізь по Японії відбуваються протестаційні віча і демонстрації проти Америки. У місті Кобе Японці бойкотують американські товари і домагаються, щоби викинено відтам Американців.

УРЯД ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНЬШОСТИЙ СХІДНОЇ ЕВРОПИ.

„Курер Ґданьскі" звідомляє: В Ґданьску робиться приготовання до утворення високим комісарем Ліґи Народів уряду для справ національних меньшостий Східної Европи. Утворення сього уряду є у звязи з рішеннем, яке ухвалив соціольоґічний конґрес в Римі. Остаточний речинець утворення уряду має устаняти секретар Ліґи Народів.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

МУДРИЙ ПО ШКОДІ.

З Японії йдуть вісти, що ненависть до Америки святкує вроючісті свята. Послідної суботи товпа зробила протиамериканську демонстрацію; говорено промови проти Злучених Держав, домагаються бойкоту на американські товари, звзивано театри викидати американські штуки, закликувано уряд до викинення всіх американських місіонарів, і таке инче.

Американські газети, нотуючи покваплно всі потробиці сього проти-американського вибуху, покивують головами. Американські бизнесмени затискають зуби з жалю по маєткових утратах.

Що все те факти, справді гідні жалю, нема що й перечити. Японські товпи не знають, з яким огнем вони бавляться, демонструючи так завзято проти Американців. Не знають вони, що кожда демонстрація в Японії викликує в Америці більше розярення, як вона викликує серед самих демонстрантів. Вони не знають, що з таких демонстрацій може легко дійти до поважних межидержавних непорозумінь.

Однак японський товпі не можна подивуватися, що вона заховується так неінтелігентно, коли в Злучених Державах неінтелігентно заховуються ті, що вважаються народними вибранцями, американські сенатори та конґресмени. І американський секретар стейту (премієр) і американський президент остерігали перед скрайними виступами проти Японії. Та мимо сього американські законодавці, що хваляться найповажнійшим парляментом у світі, заховували не як поважні люди, які спокійно розважають справи, які вони мають вирішувати, але як та японська вулична товпа, яка живе не розумом, але чувством. Місто розважати спокійно всі сторони питання, вони думали більше про вулицю в Каліфорнії. Місто думати, що буде краще для цілих Злучених Держав, вони думали про те, що про них подумають загорілці зпад берега Тихого Океану. Звичаєм демагоґів вони промовляли до диких інстинктів. Вони били собі політичний капітал з ненависти Американців до Японців.

Всякій демагоґії конець однаковий. Не нині, то завтра, филя обернутися мусить, і те, що вчора було добрим, завтра покажеться злим. Що вчора промовляло до темних сил у людині, нині виявляється в повній своїй чорноті.

Тому, як з Японії станутъ забиратися американські місіонарі, як звідти повернуться американські бизнесмени, як американську торговлю захоплять у руки Німці й Анґлійці, то Американці не повинні за се вину складати на японську вулицю, але на тих демагоґів в американськім конґресі, що не дивилися на справу з американського інтересу, але для особистих користий понижалися до демагоґії для припадобання американській вулиці.

ЗАМКНЕНИЙ КОНҐРЕС.

Американський конґрес замкнув свої засідання та розїхався на вакації. Варта приглянутися, що зробив сей конґрес, що любить називати себе „найповажнійшим зібранням на землі".

Деякі доспіхи він має. Ухвалив закон про бонус, закон про підвишку робітничої заплати почтовим робітникам і урядникам, знизив податки, рішив віддати під розвагу стейтів зміну конституції в справі діточої праці. Отсе й бульби вже все. Як на кілька місяців праці роботи справді мало.

Однак, самим числом ухвалених законів не можна рахувати праці законодатного тіла. Попри чисто законодатну роботу кожде парляментарне тіло робить ще й другу роботу, а з неї найважнійша критика суду й адміністрації. І сей конґрес, колиб був не ухвалив ніякого закона, але відкрив надужиття та пороби заходи, щоби вони на будуче не повтарялися, бувби зробив велику суспільну прислугу. Конґрес справді мав нагоду до сеї суспільної служби, бо роскрито цілий ряд справді поважних надужить. Конґрес, однак, своєї роботи не сповнив. Він зачепив коло двайцять справ, розвів слідства, але їх не покінчив. Американська суспільність збирається до нових президіяльних виборів, і хотілаби знати, хто поносить вину за одно й друге урядове надужиття, злодійство та безправство, Конґрес, однак, відповіди на се не дає.

Він вів свою роботу зі страшним гуком і стуком, але з великого гуку висліду було мало. Тому й не диво, що він лишає серед населення спомини курливої лямпи, котра богато чаділа й смерділа, але світла давала мало.

АДРЕСА ОБЄДНАННЯ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Туди посилайте свій народній податок!

Посилайте негайно і питайте всіх знакомих Українців, чи сповнили вже сей свій обовязок, чи заплатили національний довг?

ЄДИНАЯ ФЕДЕРАТИВНАЯ...

Думки і враження.

II.

В той час, як Українці ніяк не порозуміються що до „єдиного фронту", що мав би складатись із самих тільки соціялістів, котрі визнають радянську систему державного устрою,— в сей час московська еміґрація, гризучись між собою ще гостріше, ніж Українці, без жадної підготовки, без дискусій і обговорень, а просто мовчки, давно вже створила свій **єдиний національний фронт**, не питаючи один одного, чи визнає якусь там майбутню систему державного устрою, чи ні. Правду кажучи московська еміґрація, як тільки переступала кордон, то відразу, ні з ким не зговорюючись, нікого не питаючи, вже вступала в лави того єдиного національного фронту, все одно, хто до якої партії належав, — чи то був племінний поміщицький чорносотенний зубр, чи ленінський „дурачок" з есерів, чи навіть істино-руський есдецький Жидок т. Абрамович. І хоч кождий з них ладен перегризти другому горло, як партійному супротивникові, але фронту не ламав і не ламає, бо завше тямить, що утворився він у них не для єдиної партійної програми, а для „єдиної „Великої Росії" в царських довоєнних межах. А який у ній буде устрій чи любий так т. Винниченкови радянський, чи єдине можливий для п. Маркова II. самодержавний з якимсь із недобитих Романових на троні — то річ майбутнього, яку вирішено буде там, на місці, шляхом політичної боротьби при допомозі народних мас. „Велика Росія" — ось те, на чім усі московські партії сходяться, розуміючи се в значінню територіяльнім. І хто розуміше робить — чи Москалі, що мають уже свій **єдиний національний фронт**, чи наші „найсимпатичнійші й найбільш здатні постаті", що товчуть про **революційно - демократичний** фронт із самими соціялістами, та й то лише такими, що обстоюють тую радянську писану кайстру, — про се двох думок не може бути.

Чи може повстати тая Велика Росія дореволюційних часів після всього, що сталося, то инша річ, але факт той, що московська еміґрація знає, чого вона хоче, й сміливо, одверто до цінізму йде до того. Вона не каже: Велика Росія по Марксу, або не треба ніякої Росії, як мудро висловився во время оно один з наших премієрів про Україну, — ні, Велика Росія, як територіяльне поняття, а далі видна буде: надалі кожда з полівичних груп має до переведення свою програму.

Новоповсталі републики, що одірвалися від Великої Росії?... Але кождий московський еміґрант переконаний, що се все сталося через большевиків і петлюровців, що прийде час, коли вони, еміґранти, вернуться, і все се буде направлено: кождій з національностей, котрі входили в склад Великої Росії буде **дано право** на „самовизначення", і вони будуть щасливі тим, бо хіба можна уявити, щоб хтось із тих „меншостей" захотів одірватись од Великої Росії? Москаль переконаний глибоко, що се тільки Петлюра, Айоло, чи ще якийсь там „инородець" за ради своїх особистих замірів хоче сього, а народ кождої національности й спить та мріє про московські обійми. Адже ж і в пісеньці співається: „Як Москаля не любить, коли він хороший!"... Правда, кождий окремий народ хотів би жити більш-менш вільно, по-своєму, а не так, як диктувало й наказувало йому царське самодержавіє, але тепер після революції, й се можна дозволити. От щоб знали, що Москаль („русскій народ") не зажерливий, може буде Великую Росію збудувати на основах федеративних, як Американські Сполучені Держави, напр., або ще ліпше — як от, скажемо, — Швайцарія, чи ще хто там. Воно, правду кажучи, се велика дурниця й ліпше булоб „по старшине", але, коли вже тепер така мода, що всякій хоче бути сам собою, ну то й нехай: згодом самі переконаються, що лише все московське „есть вещь, а прочее — всьо гіль", і кинуться із слізми каяття, як заблукані вівці до пастиря, на лоно єдиної неділимої мамушки Расеї, а поки що нехай буде федерація. Ну, а про самостійність треба забути: „русскій народ" ніколи не згодиться на се.

В такім дусі говорив Мілюков на своїй третій лекції про національне питання в Празі, і страшенно був здивований, коли такі його рацеї було прийнято присутніми у великій кількости на лекції Українцями, Білорусинами, Грузинами, Вірменами й инш. „иродцями" — **з величезним обуренням.** У. е. московська еміґрантська преса так само здивувалась такій невдячности й нерозуму „зарвавшихся инородцев", а „есерствующая" пані, К. Кускова, в орґані Керенського „Дни" вибухнула справжньою гистерикою із сльозами, отрутою й сміхом. Та, спасибі, на поміч похвапився „руссейшій человек, і родом, і цветом, і язиком, і легкомислием", п. М. Осоргін. В ч. 452-м газ. „Дни" він умістив свого потішаючого „Катерину Дмитровну" листа. Сей блазенський лист вартий того, щоб на нім трохи довше зупинити увагу, бо, як у краплині води відбивається все сонце, так у нім — усе кацапське нахабство, зарозумілість, цінізм, хамство, зажерливість, неуцтво, брехливість і чванство.

„Росія, бачите, — пише М. С., — се такий світлий міт... се — зникливий скарб: всі з нього живуть, а думають, що заробляють собі хліб сами. Росія — се „мамаша в опалє" *) „Ми дорослі, обійдемось і без вашої, мамаша, опіки". Мамаша усміхається, а дитинча ходить задравши голову, в новій курточці (мамаша купила) і любує з себе в дзеркалі (мамаша такого красуна породила). Росія, Катерино Дмитровно, цілком не нуждається в назві. Її можна поховати, навернути могильною плитою й надписати: „Тут покоїться прах невідомої, що упокоїлась р. 1924-го". На проводи насуне на цвинтарь сила народу і народів, — Великоруси, Українці, Жиди, Вірмени, Качухатвілі (так зневажливо зве М. С. Грузинів), Черемиси, Самоїди прийдуть на собаках.

„— Ви до кого?

„— Ми до невідомої, що упокоїлася р. 1924-го.

„— А ви хто?

„— Її діти. Але просимо не змішувати нас: ми всі — цілком окремі нації.

„— Прошу!... Цілуйте цілком окрему могильну плиту. Сльози ж збірайте в цілком окремі слоїки.

„Отсе моя думка, Катерино Дмитровно. Я не шовініст, хоч і страшенно русскій. Я родом з Уфи, але закоханий в Звенигородський повіт.**) Мені зовсім не шкода подертої мапи Росії і скасованої назви, бо Росія — не мапа і не назва. Я люблю всю землю, і **особливо просторінь „од Фінських холодних скель до пломінної Колхиди"** ***) (Щеб пак! **М. Д.**). Дуже добре, що ся просторінь стала федеративним союзом... Від сього я не перестану любити Кавказ, Дніпровські пороги, озеро Байкал і Вологодську губернію, взагалі межі моеї культури(!), адже від них і від неї не я одмовляюсь, а Качухатвілі, що хоче лишитися з домом письменників XII ст. і починати все знову".

З початку й до кінця безодня призирства й зневаги зарозумілого, самозакоханого Кацапа до „инородців", що посміли нарешті голосно й отверто заявити про своє національне **я**. І велика пайка захованої національної образи. На устах усмішечка вибаевливости до „наївних і милих народів", а в душі — притамований тимчасово вогонь безмірної зненависти. Гадаю, читач не нарікатиме, коли я наведу в перекладі ще отсей, надзвичайно характеристичний, уривок з „листа" до Катерини Дмитровни:

„В Росії мені дуже подобаються Татари; і раніш подобались завше, і особливо сподобались, коли — коли пригадуєте — заслано мене було в голодну Татрепубліку. І Українці нічого собі (Реве тай стогне Шевченко, Винниченко, Грушецкій — sic! — кавуни і т. н.), і народи Марі (двоготь вони гонять), і Грузини (князівни в них) і Вірмени (нещасний народ!), і Жиди (теж нещасний народ, тільки спритніший) і Поляки (коли не з Че-ка) і всі инші. Мені дуже приятно, що тепер у них свої републики, принаймні не можуть сказати, що я їх гноблю. А між иншим я їх ніколи й не гнобив, се вони мене з правительством перепутали. Навпаки, я їм залюбки дарую Арата Пушкина, Татарина (?! Шовляндця? **М. Д.**) Лермонтова, Українця Гоголя і навіть Білороса (Німця? **М. Д.**) Льва Толстого... Територію? Будь ласка, беріть і територію і діліться, як хочете. Історію можу віддати... у повну власність... Може й мова наша, великоруська, комусь придасться, — беріть, будь ласка: не у всякого своя мова добра, та не всякий Грузин і розмовляє по грузинському. І навіть готов віддати на національне розібрання власну мою русскую душу... Бо мені не шкода, бож я вже занадто богатий..." і т. д., і т. д.

Читаєш отакі теревені і хочеться крикнути: злодій ти, злодій, та ще й безличний! За кілька довгих століть награбував чужого добра, поневолив сотки народів, гнобив їх у катівський спосіб, а тепер, коли руки стали короткі, великодушно даруєм та ще й кпиш, щоб заховати тую злобу неситу, що нуртує в тебе в середині. Свого Арата даєш нам, свою історію, свою (?) територію, і навіть свою душу... Та пропади ти пропади з ними, тільки відчепись і дай нарешті спокій! Обійдемося якось і тим, що самі маємо, аби живі лишилися після твоїх щедрот. А що до твоєї любови до нас то зміримо її тоді, коли розпочнеться мова вже на ділі про відокремлення, чи навіть про федерацію, ворогом якої ти ніби ні ніколи не був. Чи ти гадаєш що ми забули 1917 р. і „руки прочь!" та в Наримку *) не хот" — на вимогу не самостійности, не федерації, а тільки автономії. Ні, пане милостивий, такі теревені можете правити своїй Катерині Дмитровні, а нас на сю солоденьку принаду більш не спіймаєте. Доволі!...

М. Джеря.

*) В немилости, в неласці.

) Київщина. — *) Закавказзя.

*) В Сибір.

ПОДЯКА

Я, Матрона Ференц, вдова по бл. п. Сидорі Ференц, члені від. 70. У. Н. Союза в Джерзи Сіті, Н. Дж., складаю сердечну подяку Впв. Гол. Ур. У. Н. Союза за так скору виплату посмертного по моїм мужі в сумі $1,000.

Рівночасно складаю сердечну подяку урядникам і членам місцевого Товариства Українського Клюбу Поступового, за їх участь в похороні мабого мужа, як також за виплачення посмертного з каси Товариства в сумі $75.00 і бенефіту за чотири тижні в сумі $24.00, разом $99.00.

Сердечну подяку складаю всім членам У. Н. Союза і желаю нашій славній орґанізації У. Н. Союзови як найкрасшого розвою. Браття і Сестри! Вступайте всі як один до У. Н. Союза, до нашої славної найстаршої орґанізації, котра вже тисячам наших родин подала поміч в пригоді.

Матрона Ференц.

СЕЛО НА УКРАЇНІ.

(З „Харківських Вістий" з 9. мая с. р.)

На Всеукраїнському зїзді представників губерніяльних відділів соціяльного забезпечення (губсоцзабезів) рішено звернути окрему, пильну увагу на відповідне поширення та поставлення на належну височу селянської української преси. В тому самому числі „Вістей" де пишеться про рішення зїзду в справі селянської преси, містить велику статтю секретар Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Буценко на тему: „Практичні Радянські справи в партійній роботі на селі". Стаття ця являється підготовчим засобом для чергової Всеукраїнської партійної конференції, а що писана секретарем найвищої державної установи та поміщена в офіціяльному органі, то й носить характер офіціяльної програми партійної політики на селі, яку прийме конференція. Вся та програма міститься в таких точках: 1) Своєчасно інструктувати низовий радянський та партійний апарат про мету, завдання та методи державної політики й приватної організації; 2) Збільшити керовничу ролю районового партійного комітету (райпаркому) в роботі відповідних культурно-освітних інституцій і проводити цю роботу зрозумілою й рідною мовою; 3) Зазначити потребу проведення національного моменту в роботі сільських будинків, культурно - освітних гуртків та всього партійного апарату, а також більшого поширення самої преси на селі.

Автор підкреслює в статті, що низовий радянський апарат, не розуміючи ваги українізації та й взагалі не розбираючи в радянській національній політиці, ставиться з легковаженням до українізації і в деяких випадках навіть негативно. На думку автора треба почати як найрішучійшу боротьбу з таким явищем.

Між иншим у статті констатується таке: „З тих матеріялів, що маємо, видно, що низові робітники наших інституцій а також і широкі маси села не в достатній мірі свідомі революційної законности. До цього спричинилася, головним чином, **слабосилість нашого радянського апарату**, яка й виявляється часто в зловживанні владою та накладанні самостійних адміністративних кар низовим апаратом на населення. Не додержується теж і революційної законности в обсязі нашого цивільного і головне бюджетового права. Це виявляється в незаконности оподаткування та поборах, а також у заведенні доброхотних зборів і самоподаткування людности з порушенням законодавчих норм. Головним завданням нашої політики на селі — це досягти того стану, при якому єдиний сільсько-господарський податок був би дійсно єдиним, не маючи ніяких надбудівель. Слід рішуче стати до боротьби з доброхотними зборами".

З повищого найкраще можна судити про становище радвлади на селі та про взаємини її до селянства і противно. До опанування села ще дуже далеко тай питання чи взагалі коли вдасться комуністам його опанувати. Воно вже створило свій окремий світ, який пристосувався до пануючої влади, не захоплюючися нею в більшій мірі як це діється у всьому радянському Союзі.

ОСТАННІЙ БОНАПАРТЕ.

Зі смертю Ролєнда Бонапарте не стало на світі цієї вітки Бонапарте, котра походила прямо від Люсієна Бонапарте. Але всетаки — на світі осталю ще досить людий, що носять ще славне ймення. Та рідко хто знає, що в Анґлії жиє драматичний автор на ймення Жуан Бонапарте. Він написав драму п. з. „Справжній Наполеон", яку представляли в Менчестері. Жуан Бонапарте все рішучо за являє, що він прямий потомок цісарської рідні. Але в дійсности є він правнуком якогось Івана Стрелевского, що родився 1807-го року у Варшаві. Він говорив, що є дійсно сином Наполеона Бонапарте. Сучасники говорили, що сей Стрелевский був зовсім подібний до французького цісаря. На ділі тепер годі розяснити це питання.

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ.

У фінансовім звіті Мол. Деп. за місяць май 1924. через помилку друкарську пропущено відділ 211, заплачено суму $5.90, що отсим простуєсь.

Р. Слободян, гол. фін. секр.

ДО ПОКУПЦІВ КНИЖОК

Подається до відома нашим покупцям книжок, що книгарня „Свободи" заперестала висилати книжки за посліплатою (C. O. D.) а се тому, що часто трафляється, що адресат не є дома як листонош принесе пакунок, а без гроший він пакунка не лишить і тим самим завертає його назад до книгарні „Свободи", а ми мусимо покрити подвійні кошти пересилки.

Отже для оминення непорозумінь і щоби не здержувати висилок книжок для наших покупців, проситься разом зі замовленням присилати і належитість.

В своїй хаті —
Своя правда,
І сила і воля...

ЗДВИГНІМ ВЕЛИКУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ В НЮ ЙОРКУ.

БОГАТО ОРГАНІЗАЦІЙ, А МАЛО ОРГАНІЗАЦІЇ.

Є в Ню Йорку повисше 30 українських товариств усякого роду. Є українська парохія і кілька шкіл-дяківок. Є „Український Народний Дім". Є аж три українські партії та дві українські газети. **Є хмара українських організацій, а по правді нема організації.**

Сему, що не знає добре українського життя в Ню Йорку, на перше око могло би здаватись, що воно пливе великою струєю: товариства, віча, представлення, концерти, тощо! Коли одначе глибше вглянути в нього, показуєсь, **що все воно збудоване на хитких, нетрівких основах.** Мало що не всі нюйорські товариства це невеликі організації для обезпечення своїх членів. До ніяких **більших задач** вони ні числом членів, ні після свого статута не спосібні. Нюйорська українська кольонія не лиш розбита на партії, але ще роздроблена на малі, слабкі гурти. Наслідки цего видко, коли прийдеться якунебудь поважнійшу акцію починати. Як тяжко тоді звести кільканайцять екзекутив кільканайцятьох товариств до купи! Через те не можемо поступати на перед! Хоч у нас хмара організацій, то однак, де ми стояли тому 10 літ, там стоїмо і сегодня.

БРАК ТВЕРДОЇ ПІДВАЛИНИ.

Всі нюйорські українські товариства, не виключаючи і теперішнього „Українського Народного Дому", збудовані на патріотичнім або добродійнім сентименті, а не на бізнесових засадах. Всі вони відкликались до жертв і повстали з жертв або патріотичних позичок. Милостинею і жертвою не богато можна осягнути. Ні одна українська нюйорська інституція не має твердої фінансової основи. І „Український Народний Дім" не має її, бо зачато його жертвами та довгами. Тому він не годен сповняти як слід своєї цілм, **бо з малого лиш мале повстане.**

ПОРА НАМ ПОДБАТИ І ЗА СЕБЕ В НЮ ЙОРКУ.

Нюйорчани дбали досі за все, лиш не за себе. Дбали за політику в старім краю, за „Рідну Школу", за сироти, інвалідів, за боєві фонди і т. д. Все це гарне і похвальне, але не треба забувати на приказку „лікарю, вилічися сам."

Многим з нас прийдеться в Ню Йорку вік вікувати. А коли так, то нам треба подбати о трівкі, сильні інституції. **А такими є лиш культурні і фінансові інституції на економічній основі.** Глядім лиш на старий край: фінансові інституції це там головна підпора національного життя.

UKRAINIAN HOME ASSOCIATION, Inc.

Тому щойно минув рік, як заложено в Ню Йорку першу українську бізнесову корпорацію: **Ukrainian Home Association, Inc.**

Її перша ціль була виратувати теперішний „Український Народний Дім" від прикрих довгів. Сю ціль **Ukrainian Home Association, Inc.** по части сповнила і вивела господарку „Українського Народного Дому" на чисту воду. Сегодня **Ukrainian Home Association, Inc.** веде в своїм заряді „Український Народний Дім" і сплачує його довги. Але ся фінансова корпорація поставила собі відразу далеко ширші цілі у чартері. Іменно: будувати чи купувати і вести доми, салі і ресторани, давати театральні вистави і концерти, **вести театри, школи, бібліотеки,** дитячі захоронки і іміграційні захисти, дбати взагалі о культуру і вести торговельні підприємства зі старим краєм і т. д. Це широка, культурно-економічна програма, що обнимає малощо не всі поля народного життя. Якби сю програму виповнити — а виповнити з часом її мусимо! — то будемо одною з перших національних міста Ню Йорку.

НЕ МИЛОСТИНЯ, А КОРИСНА І ПЕВНА ІНВЕСТИЦІЯ ГРОША.

Організаційна підстава цеї корпорації цілком инша ніж була „Українського Народного Дому". „Український Народний Дім" опирався на патріотичнім жертвенности загалу і товариств. Натомісць **Ukrainian Home Association, Inc. має підставу наскрізь бізнесову.** Вона, що правда, ставить собі висші, народні цілі, але хоче вести їх по американськи, по бізнесовому. Ся корпорація є обчислена на бізнес, має бути ведена як бізнес і рентовна для її членів чи чужих, як бізнес. Через те вона ще не перестане бути всенародною, **бо цілм її всенародні** і членом її може стати кожен Українець, чи Українка та кожного радо повитаєсь. Лиш **способи її бізнесові.**

Ukrainian Home Association, Inc. має видати удділового капіталу (шер-стак) 150,000 долярів. Доси вона має лиш несповна 15,000 долярів, себто десяту часть того. Сих несповна 15,000 долярів шерів (удділів) є в руках українських товариств та українських одиниць. Тимчасом уплаковано ці гроші на „Український Народний Дім", який виплачує свої довги і якого теперішня вартість є така, що по продажі і сплаті инших довгі лишиться чистих 15,000 долярів на **Ukrainian Home Association, Inc.**

ПЕРШИЙ БІЗНЕС — БУДУВАТИ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ.

Повне національне життя нашої громади неможливе без відповідної Національної Хати. Теперішний „Український Народний Дім" зробив свою роботу і пережився. Народне життя пережило його, і він показуєсь невистарчаючим для української нюйорської громади.

Поперше „Український Народний Дім" не є ні трохи репрезентаційною будовою. Годі запросити там чужих гостий без побоювання, що чужі винесуть з цего дому враження малої культурности нашого народу. Саля на театр, концерти, більші віча вже рішучо замала і невідповідна. Малі розміри і не вигідне уладження салі не лиш відбиваються на суксесі вистав, але й на касових результатах всяких підприємств.

Не відповідають потребам українського життя і другі убікації „Українського Народнього Дому". По перше їх за мало. Ледви мала часть українських товариств може найти там домівку. Більшість блукає в чужім комірним. Нема в „Українськім Народнім Домі" другої меншої салі, котру можна би вживати на наради чи менші вистави чи концерти, коли в той час велика саля занята. Нема де приміститн шкільних кляс, котрі вечерами можуть служити також товариствам на їх збори чи засідання. А прецінь **же українська школа в Ню Йорку мусить розвиватись та дорівнати американській,** коли ми не хочемо, аби наші діти цілком пропали для нас.

Істнуючий „Український Народний Дім" муситься зліквідувати, а натомісць **здвигнути величаву** і рентовну будову, з трома салями (театральною, другою меньшою для танців і третьою для зборів, весіль чи товариських забав) — з кімнатами для школи і товариств, і т. д. Се будова, який рішучо оплатиться! Ще не було в Ню Йорку будівлі, котра би не оплатилась!

Щоби збудувати Українську Хату, треба около 100,000 долярів. **Ukrainian Home Association, Inc.** має вже 15,000. Треба еще 85,000, **які треба добути продажю шерів поміж українськими товариствами і українськими громадянами і громадянками в Ню Йорку.** Хто вложить в корпорацію **Ukrainian Home Association, Inc.** 50, 100 чи 500 долярів, має не лише співласність, співучасть в управі, але й право до дивиденди. В банку платять йому 4%. Корпорація може покищо вложити гроші зі шерів на процент і дати шеровцям те саме, що банк. Якже корпорація купить землю і збудує дім, то вартість шера росте в міру зросту будови. Вартість недвижимостий в Ню Йорку йде в гору з години на годину! Хто вложив свій гріш в будівляне підприємство, **того гроші певніщі як в банку.** Шер такого підприємства росте постійно у вартости і можна його продати кождої хвилі зі зиском.

Як корпорація збудує, викінчить та пустить в рух Українську Хату, то шери будуть нести їх властителям около 10-12 процент річно дивиденди. Теперішний „Український Народний Дім" приносить до 9 процент зиску. Новий, більший, красший, вигідніщий і рентовніщий „Український Народний Дім" — „Українська Хата" певно не принесе меньшого проценту, але навпаки принесе більший процент чим старий дім. На основі дотеперішньої практики з „Українським Народним Домом" і загального досвіду в Ню Йорку треба приняти як певне, що шери корпорації **Ukrainian Home Association, Inc.** будуть нести **найменьше 10 до 12 процент річно.** При добрих обставинах і при зрості народного та товариського руху се може піднестись до 20 процент або й більше на рік. Хто вложить гроші в корпорацію **Ukrainian Home Association, Inc., сей вложить їх в добрий і певний бізнес.**

Найвища пора приступити до діла, не гаючи часу. На закупно місця под будову треба яких 50,000 тисяч долярів. Ми віримо, що зберемо їх найдальше протягом трьох місяців при Вашій співучасти і допомозі. Се-ж треба тільки 500 одиниць, щоб закупили шерів, кожен по 100 долярів! А се-ж кождий з Вас може зробити, **бо все одно Вам чи держати сі гроші в банку чи дати в наше народне підприємство.**

Як-же площа під будову буде в руках, тоді і будова піде скоро вперед і продаж шерів таксамо. Ось так найдальше до року нова, величава, рентова Українська Хата стане на добро нашій народній справі, а Вам на честь і на дохід.

Українці і Українки!

Наша народна честь вимагає того, щоби **ми мали** свою величаву Українську Хату в Ню Йорку. **Ви не потребуєте понести жадних жертв,** ані давати датки чи милостині. Приступайте лиш до бізнесу! І то кожен: як чоловіки так і жінки. Кожен член має голос при виборах директорів і при контролі господарки. Бо є фінансова спілка, така, як инші американські спілки, що будують доми, салі і т. п.

Кожному з Вас буде приємніше прийти на театральну виставу, концерт чи баль або забаву, весіля чи збори до світлої, високої салі, з вигідними сидженнями, чистим повітрем, безпечними виходами, де і Ви і Ваша рідня справді розвірвуться і відпічнуть по цілотиженевій праці. Кожному з Вас буде приємно, коли з гордостию глянете на величаву фронт Вашої національної хати і скажете собі: **це наша хата! там є і моя часть! я є співласник сеї величавої будови! І я причинився до поступу народнього! І я поміг сотворити осередок українського національного життя в Ню Йорку для будучого покоління!** Чиж є приємніще чувство від такої благородної гордости?! А все те без ризика, без жертви, без даремщини, **ще й з добрим процентом від свого шеру — удділу!**

Це було наше занедбання, що ми досі цего не зробили. Надоложім же це тепер і приступаймо до діла. Беріть шери корпорації **Ukrainian Home Association, Inc., а до року маємо в Ню Йорку величаву „Українську Хату", над котрої входом напишемо Шевченкові слова: „В СВОЇЙ ХАТІ, СВОЯ ПРАВДА І СИЛА І ВОЛЯ"!**

Інкорпороване Товариство

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ".

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В обороні правди.

Кілька місяців тому як в часописях появилась вістка про сумний випадок, який стався з родиною Філя в Петерсон, Н. Дж., де ціла родина його через неувагу лишаючи не запертий газ полягала спати, та другого дня рано найшли всіх неживими. Потроїлися газом. На місце випадку завізвали мене, і я в присутности свідків провірив справу та вякий спосіб випадок стався.

Маєток померщої родини наразі не мож було ужити на покриття коштів похофону, тому попросив я п. Петра Ярему в Ню Йорку, аби занявся похороном і похоронив померших, що п. Ярема радо зробив пожичаючи ще своїх гроший на закупно гробів і др.

Здавалобся, що за таку доброчинність, яку п. П. Ярема зрабив родині померших, належалобся лишень бути йому вдячними.

Сталося однак противно: — Вкоротці потім п. Ярема захорів, мусів піддатися операції і пішов до шпиталю. В часі його неприсутности якісь злобні одиниці, мабуть хтось з особистих його ворогів, пустив дуже неприємну для нього і рівночасно каригідну вістку, що п. Ярема мав бути причиною смерти нещасної родини і що його за то арештовано.

Справа віддана є до суду, аби очиститися з пороблених йому так болючих закидів, — однак рівночасно як у сплетнях буває, справа досить замотана.

Тому п. Петро Ярема обіцяє досить поважну суму гроша в нагороду тому, хто дасть йому знати, що за людина пустила сю сплетню та хто далі її розповсюднює.

Кождий чесний чоловік з обовязку чисто гуманного повинен виявити це індивідуум, яке не червоніючись розносить таку огидну новину, яка дуже болючо вражає невинного чоловіка.

Отже я в імени справедливости прошу дуже сего, хто знає, від кого вийшла ся сплетня і хто її розповсюднює межи людьми, аби зголосився до п. Петра Яреми, 129 E. 7th St., New York City, або до мене на понизшу адресу: Михайло Радик, c|o John D. Flyn, Attorney at Law, 51 Maiden Lane, New York City.

Матвій Костишин.

ПОВСТАНЦІ.

I.

Ранок смирненький, вітрець тепленький
Сонце витає веселий день
Тягнуть таборі бравих повстанців
Шаблі бряжкочуть дзень, дзень, дзень, дзень.

Шаблі бряжкочуть, підківки дзвонять
Лунає пісня у бій!... у бій!
За святу волю, за красшу долю,
За Україну, за нарід свій.

Гомонять дзвони на стрічу йдучим
Табори народ серцем витає,
У бій повстанці спішуть бадьоро,
Прапор свободи лиш повіває.

Ішли стрінулись; розклали лави
В палким завзяттем дуети грають
Широке поле трупами криесь,
Грехи старинні кровю змивають.

Поллялась кровця, зросли могили
Тюрма у жертву сотні забрала
Осиротіла нещасна мати
Наче дитина знов зарідала.

II.

Опинилися повстанці
По тюрмах в неволі
Другі сидять на вигнанню
Дожидають долі.

Заклинають рід козацький
Ще раз у бій стати
І неситим гучний бенкет
Ще раз зготувати.

Накормити всіх оловом,
Списами, ножами
І покотом всіх покласти
Долів головами.

Той поржавіють кайдани
Від ляцької крови
Потріскають: Тоді конець
Прийде і ляхови.

І нестане більш кайданів
Нагайож, гиени,
А для орла знайдуть місце
На висші Гелени.

III.

Минулися вже повстанці
Память їх остала,
Україна в пропамятну
Книгу записала.

Записала яко мати
Незабуті діти,
Що довелось на покуті
За матір сидіти.

І ніколи не вагались
Життє пострадати
Бо в них була одна тільки
Україна мати.

За ню кругом могилами
Лани уповились,
За ню тюрми повстанцями
Шляхоцькі ваблились.

За ню сидять на вигнанню
Гень поза кордони,
А в нас гучно бенкетують
Польські леґіони.

Закували Україну,
Байдужно, що буде...
Почекайте, кати люті!...
Пробудяться люди...

Пробудяться виконати
Заповіт, закони,
Знов від Сяну по Дон, Кубань
Виростуть кордони.

Тоді піде Лях у Варшаву
У Москву червоні
А повстанці сміло стануть
На свому кордоні...

Джеменйка, 8/6, 1924.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

СПОГАДИ, ЩОДЕННИК ТА ЛИСТУВАННЄ.

I. том.

СПОГАДИ.

XX. (1905—1907).

(66)

Тимчасом Леонтович, всякими заходами до адміністрації, добився дозволу на ґазету та журнал меньче, як за два тижні. Він прийшов до редакції з радісною звісткою, що нам „крамольникам" (ворохобникам) заборонено, а йому дозволено.

Почалася у нас тоді страшенна метушня; завідуючим конторою у нас був М. С. Синицький, касіром І. М. Бабенко, експедітором — К. Хохлич, та ще конторщиця, дочка Грінченка п. Настя. Треба було улаштувати всілякі дрібниці що до ґазетної техніки, якої у нас ніхто не знав. Хтось порекомендував бувшого колись завідуючим конторою „Київських Новостий", орґанізувати техніку в конторі. Поробили всілякі книги конторські, позаводили порядки, але коли почала поступати передплата, то виявилося, що порядку у нас не було ніякого.

Почали зявлятися до нас аґенти по орґанізації продажу ґазети у роздріб, по збору передплати, оповісток. Якийсь аґент Винокуров, коли довідався, що ґазета коштувати-ме 4 карб. річно, почав завіряти нас, що коли ми визначимо ціну на рік три карб. по копійці за число, то він нам ручить, що у нас буде 100 тисяч тиражу. Другий, Компанієць, завіряв, що й при чотирьох карб. у нас буде не меньше передплатників. У нас аж дух захопило. Правда, не вірилося, що буде сто, а все-ж таки думалося, що буде 20 або хоч 10 тисяч. Але друкарня наша не мала ротаційної машини і до виходу почти могла випустити тільки не більше 5 тисяч примірників. Що-ж робити? Шукати другої друкарні? Але виявилося, що в Київі нема вільної ротаційної машини: значить треба її виписувати. Зараз найшовся аґент, який мав у Петербурзі подержану вже машину і хотів за неї 12 тисяч карб. Леонтович доводив, що краще взяти нову; але за новою треба було їхати закордон; вже обмірковувалося куди має їхати Леонтович за новою машиною, коли агент уважив свою за 8 тисяч карб. і ми згодилися, але на другий день аґент приніс телеґраму з Петербургу, що машина вже продана.

А тим часом передплата не лилася вже так, як в перші дні, бо вже свідомі Українці попідписувалися і ми почали потроху отверезюватися, почали у нас закрадатися сумніви, чи треба-ж ротаційної машини? Нарешті ріщили, що треба підождати, що діло покаже само, що можна буде поставити в друкарні Борисова ще одну машину і випускати на двох зразу тисяч 10—12. На тому й стали.

Наближався день випуску ґазети, я страшено хвилювався, боявся, що у нас не стане літературних сил випускати ґазету щодня. Мені це здавалося трудністю такою, що аж жах брав. А за передплату я не боявся. А тут ще якраз перед самим новим роком, здається 28. грудня, зовсім несподівано арештували С. О. Ефремова. Це був єдиний між нами чоловік, котрого можна було вважати за справжнього журналіста. Людина талановита, освічена, з здоровим, тверезим розумом, а головне, що може писати дуже швидко. У мене аж душа упала. Мені здавалося, що без нього не можна й газети починати. Принаймні, я не міг уявити собі газети без нього. Раз-у-раз коли у мене зявлялася думка про якенебудь літературне діло, я звязував його з іменем Ефремова. Помимо того, що я цінив його, як літератора, я любив його, як рідного, за його вдачу, за те, що діло він ставив раз-у-раз вище своїх особистих інтересів, вище свого самолюбства і т. ин. Арешт його мене страшенно засмутив. Я бігав до Молчановського, просив його вжити всіх заходів, аби визволити Ефремова. Він сам, здавалося, щиро співчував Ефремову і обіцяв зробити все можливе. Ходив я до тов. Прокурора Горового, племінника (небожа) покійного Драгоманова, з яким познайомився у М. К. Садовського. Горовий теж обіцяв і я сподівався, що не сьогодня-завтра Ефремова визволять. На літературну продукцію Матушівського мала була надія: перше за все через те, що йому, як редакторові, і без того повинно бути багато праці, а друге, що Матушівський до того часу зовсім мало писав, а коли й писав що, то далеко не так швидко, як Ефремов. За редактора я вважав його то більше підходим ніж Ефремова, з тих причин, які я висловив вже раніше. Ефремов більш гарячий і задеркуватий. Він, на мою думку, міг би швидше вскочити в конфлікт з співробітниками, з видавцями, з цензурою і т. ин., а як літературний робітник, він, на мою думку, був центром всієї ґазети. На Грінченка я не покладав великих надій, бо він пише пиняво тай освітою він стояв далеко нижче, ніж Ефремов та Матушівський; він визначався раз-у-раз міже всіх тільки своєю надзвичайною працьовитістю та енерґією. З літературних людий між нами були ще В. Леонтович та Модест Левицький, талановиті белестристи, але на них, як на журналістів, я не мав ніяких надій, бо обидва вони були обтяжені своїми справами. М. М. Грінченко — чудова популяризаторка, але знов і на неї, як на журналіста, я не рахував. Решта-ж нас: В. Козловський, В. Дурдуковський, я та инші, писали взагалі мало і до ґазетної праці зовсім, як мені справедливо здавалося, не здатні були.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170, повідомляє, що звичайний мітинг товариства відбудесь о 7.30 вечером в пятницю, 13-го червня в гали Народного Дому, 72 Моріс Стр. Кождий член обовязаний прибути і вирівнати свої вкладки позаяк на другий місяць буде справозданне за пів року. — А. Кругляк, предс.; Г. Павлик, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 3, повідомляє, що піврічний мітинг товариства відбудесь о 7. год. вечером в суботу, 14. червня в гали Парафіяльній. Проситься кождого явитись на сей мітинг, бо есть важні справи до полагодження. Кождий член повинен вирівнати свої вкладки. Не явившийся член заплатить кари 50 ц. а урядник 1.00. — Каша Стефан, предс.; Нагірний Олекса, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинг відбудеся в суботу дня 14. червня 1924, точно о годині 7. вечером на гали 93 Вен Бюрен Стр. Обовязком кождого члена явитися на той мітинг бо є важні справи до полагодження. Повідомляємо також всіх членів, що на минувшім мітингу члени ухвалили одноголосно, що хто не заплатить два місяці своєї вкладки і не зголоситься, то буде суспендований. — Олекса Лисак, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє, що мітинг товариства відбудесь о 7.30 вечером в суботу, дня 14. червня, в гали Церковній при Чали стр. Суть важні справи. Кождий член має явитись. — В. Струж, предс.; Н. Левкович, секр.

НЮ ЙОРКК, Н. Й. Отсим подається до відома членам Тов. Вільність в Америці, від. 172, що піврічні збори відбудуться в суботу, дня 14. червня о год. 7.30 вечеорм в Народнім Домі, 217-219 Іст 6-та ул., Ню Йорк. З огляду на се що на порядку дневнім маємо богато важних справ до полагодження, так сею дорогою взивається всіх членів щоби явились на зборах. Неявившийся член буде караний після статута Товариства. — Н. Медвідь, секр. рек.

ССТАМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Мих., від. 350, повідомляє, що піврічний мітинг товариства відбудесь о 3. год. попол. в неділю, 15. червня, 1924, в гали Ред Мен, Вілов Стр. На порядку нарад справозданне книжок. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. — Стефан Корівчак, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє, що піврічний мітинг товариства відбудесь о 12.15 попол. в неділю, 15. червня в гали Церковній, 17 Рід Еве., Монесен, Па. На порядку нарад піврічне справозданне і богато інших пекучих справ до полагодження. — Дан. Стецик, предс.; Гр. Лазар, секр.

БЕНТЛЕЙВІЛ, ПА. Бр. св. Архист. Михаїла, від. 109, повідомляє, що піврічний мітинг відбудесь о 1. год. пополудни в неділю, 15. червня, 1924, в Юніон Гали. На порядку нарад піврічний звіт і другі справи. Не явившийся член заплатить кари 50 ц. а урядник 1.00. М. Богда, предс.; Іван Фариняк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє, що піврічний мітинг відбудесь о 1. год. попол. в неділю, 15. червня в гали Парафіяльній, 3464 Сікат ул. На порядку нарад: Справозданне уряду за перший пів-рік 1924 і Контрольна Комісія здасть справозданне. — Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. — В. Чмир, предс.; Ст. Франків, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 27, повідомляє, що піврічний мітинг відбудесь о 3. год. попол., в неділю, 1 5.червня, в Парафіяльній школі, 93. Вен Бюрен Стр. Контроля книжок має відбутись і кождий має явитися. Не явившийся член заплатить кари 50 ., а урядник $1.00. — Йосиф Лешків, предс.; В. Гладкий, секр.

СТ. КЛЕЙР, ПА. Бр. св. Кир. і Мет., від. 31, повідомляє, що піврічний мітинг відбудесь о 1. год. попол. в неділю, 15. червня, в гали Церковній. На порядку нарад справозданне за пів року і інші справи. Не явившийся член заплатить кари 1.00, а урядник 2.00. — Ів. Огарик, предс.; К. Феценко, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє всіх членів і членниць, що піврічний мітинг відділу відбудеся в неділю, 15. червня с. р. о годині 7. вечером під ч. 323 — 2-га улиця. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кари 1.00, а урядник 2.00. — М. Леніцький, предс.; Ф. Семко, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що піврічні і місячні збори відбудуться у неділю 15. червня у гали церковній зараз по службі божій. Обовязком членів як місцевих так і поза місцевих явитись на зборах, бо є важні справи до полагодження. — Андрій Ґрех, голова; Павло Володко, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 15, подає до відома своїх членам, що піврічний мітинг відбудеся в неділю, 15. червня 1924, о 2. годині пополудни, під ч. 1. Форт Стр. Проситься всіх членів прибути на сей мітинг, бо суть важні справи. Не явившийся урядник заплатить 1.00 кари, а член 50 ц. На сім мітингу будесь приниматн нових членів і дітий до У. Н. Союза. Вступайте до У. Н. Союза, бо се найбезпечнійш асекурація для Українців в Америці. — С. Козак, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Піврічні збори тов. „Любов", від. 45, відбудуться в неділю 15. червня, о 2. годині попол. в домі тов. Ам. Горожан. Обовязком кождого члена є явитись на зборах. Також пригадуєсь членам, щоб свої діти асекурували лиш у своїй рідній організації то є Молодечім Союзі, бо в будучности є сила то треба подбати, щоб наші діти з молоду привчились до свого. Молодечий Союз то є найтаньша організація, бо лиш 25 ц. в місяць, а вразі якогось випадку то користь велика. Хто з членів хотів би вписати свою дитину, нехай приведе на збори, бо секретар мусить бачити дітину заки впише. — Секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 266, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 15. червня, рано зараз по відправі, у церковній гали при Пуласки ул. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитись на мітингу. — Ю. Варшона, предс.; Т. Сюрко, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинг відбудеся дня 15. с. м. о год. 2. пополудни в гали парохіяльній. На мітингу буде справозданне з діловодства уряду відділового і важні справи до полагодження. Також будеться принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союза. Неявившийсь член або урядник заплатить кару після статута У. Н. Союза. — Н. Шандровський, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів і членниць, що мітинг піврічний відбудеся в неділю, 15. червня, 1924, о 2. годині пополудни на гали Церковній, 127 Парк улиця. Позаяк се мітинг піврічний тож кождий член повинен прибути, а передівсім члени довгуючі рішучо нехай прийдуть і свої вкладки вирівнають, бо інакше поступиться з ними після статута. — Мих. Довгий, предс.; Н. Хабінець, секр.

ІСТ ЯНҐСТАВН, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинг відбудеся дня 15-го червня с. р. о год. 2. попол. в гали Італійській при 12-тій улиці. Кождий член повинен явитися на мітинг бо суть важні справи. Не явившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1.00. — Мих. Сорока, секр.; Ів. Клюс, предс.; Ів. Ярема, касієр.

ФЕНІКСВІЛ, Па. Бр. св. Петра і Павла, від. 321, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинг відбудеться 15. червня, 1924, точно о годині 2-гій пополудни в гали де звичайно. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих, щоби явилися на час як також взивається контрольорів, щоби здали з своєї діяльности справозданне. Не явившийся без важної причини член так само і урядник заплатить кару. — Ів. М. Білинський, предс.; Дм. Савчин, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинг відбудеться дня 15. червня о год. 1. попол. в гали Українській на Карбон ул. Проситься всіх членів явитися на сей мітинг, бо суть дуже важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 1.00, а урядник 2.00. — В. Могильський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 229, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинг відбудеться 15. червня о годині першій пополудни в церковній гали. На порядку буде справбздани; урядників за 6 місяців і таксамо контрольна комісія буде здавати своє справозданне як стоїть стан каси товариськоз. Обовязком кождого члена на тім мітингу явитися і привести нових членів, котрі вписалибися до Бр. і до У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кари 50 ц. і не може мати жадних вимівок, що не міг бути на мітингу. — Петро Дочич, предс.; Василь Тарас, секр.

РОССФОРД, ОГАЙО. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 235, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинг відбудеся дня 15. червня в неділю о год. 2. пополудни в церковній гали при Волнат ул. На порядку дневнім є дуже важні справи до полагодження і справозданне з піврічного діловодства через контрольну комісію. Не явившийся член чи урядник заплатить кару після ухвали. — Мих. Палиничка, предс.; О. Невойда, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, 15. червня зараз по Службі Божій. Проситься членів прибути на сей мітинг, бо суть важні справи до полагодження. — П. Г., секр.

ОБОРН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 283, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинг відбудеся в неділю 15. червня о 2. годині пополудни в гали церковній. Проситься всіх членів явитись на означений час бо є важні справи до полагодження і справозданне здасть контрольна комісія за пів року. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг, бо коли не вирівнають, то будуть суспендовані. Будесь принимати нових членів до Товариства без вступного а до У. Н. Союза після статута. Не явившийся член платить кари 50 ц., а урядник 1.00. — Ів. Гуминецький, пр.; Гр. Каганяк, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітинг товариства відбудеся в неділю, 15. червня в Українській Школі, 212 Президент Стр., точно о 2. годині попол. Проситься Товаришів зійтися на час точно, бо суть ріжні справи до полагодження; як справозданне з цілого пів року і другі інші справи для добра тов. Тов. буде принимати нових членів до Січи і до У. Н. Союза після статута. Не явившийся члена на піврічний мітинг заплатить кару 2.00 дол., а урядник 5.00. — Онуфрій Зубар, предс.; Гр. Орицький, кас.; Мих. Пипюк, секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 145, повідомляє всіх членів, що піврічний мітинг відбудеться в неділю, 15. червня, 1924, о год. 2. попол. Не явившийся член на мітингу заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. Члени мусять вирівнати свої довги на тім мітингу. — П. Патронік, предс.; Гр. Сеньків, кас.; І. Олексин, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє, що піврічний мітинг відбудеся о 1. годині попол. в неділю, 15. червня в гали церковній, 6 ул. і Мемброз Еве. На тім мітингу урядники здауть справозданне з піврічного діловодства, як також контрольори здадуть своє справозданне. По справозданню будеться принимати нових членів без вступного до Братство а до У. Н. Союза після статува. Члени позамісцеві не дальше як 25 миль. безуслівно мають також явитись. Не явившийся член заплатиць кару 50 ц., а урядник 2.00. Се повідомленне щоб члени не легковажили собі, бо є важні справи до полагодження. Єсли котрий член не явиться, кара не буде дарована. Члени довгуючі мають вирівнати всі свої довги, в противнім разі будуть суспендовані. — Яків Лисяк, предс.; Ал. Гриневич, кас.; Мих. Фук, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Подається до відома всім членам Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73, що піврічний мітинг відбудеся дня 15. с. м. на Базар Гол, 15а Вілляр Еве., о 1. год. попол. точно. Кождий член сего відділу мусить явитись на сім мітингу, в противнім разі буде караний 50 ц. а урядник 1.00. На мітингу мають бути полагоджені дуже важні справи, котрі остались ще з річного мітингу. — Уряд Тов.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинг відбудеться 17. червня в гали церковній при 25-тій улици. Отже проситься кождого члена прибути на той мітинг, позаяк буде богато нових справ до полагодження, як також контрольори будуть здавати справозданне з цілого пів року. — М. Росоловський, предс.; А. Бирич, секр. рек.

В. ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх членів місцевих як також і позамісцевих, що піврічний мітинг відбудесь 15. червня в гали Парафіяльній при улици четвертій В Істон Па. Всіх членів присутність конечна бо є важні справи до полагодження, як і також контроля здасть піврічне касове справозданне. Також проситься довгуючих членів (а тим більше позамісцевих), щоб вирівнали свої вкладки, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Мітинг розпічнеться точно о годині другій пополудни. Не явившийся член на мітинг, як і також ті члени, котрі прийдуть після своєї волі на укінченню мітингу, будуть карані після річних ухвал. — Ів. Милимук, предс.; Ів. Крочак, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 193, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні і місячні збори відбудуться в неділю, 15. червня с. р. в Народнім Домі під ч. 617 Юніон Ст. Обовязком кождого члена явитися на тих зборах і вирівнати всі свої залеглости. Є важні справи до полагодження. — П. Молодечи, предс.; Н. Тутка, секр.

КЕНЗАС СИТІ, КЕНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітинг відбудеся дня 15. червня б. р. о годині 2. пополудни в гали Парафіяльній під ч. 547 Савт Парк Еве. Проситься всіх членів, щоби явилися на тім мітингу, бо суть дуже важні справи до полагодження, прийдіть всі як один і приведіть зі собою нових членів. Тепер вступ вільний до відділу а до У. Н. С. після статута. Не чекайте, аж смерть вам в очи загляне, тоді буде запізно. — Мих. Левусь, предс.; Сидор Звадюк, кас.; Дм. Кархут, секр.

ВИЛКС БЕРРИ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє, що піврічний мітинг відбудеться в неділю, 15. червня с. р. о годині другій пополудни в гали Української Кооперативи. На порядку дневнім буде справозданне контрольної комісії за пів року і инші справи до полагодження. Обовязком кождого члена бути присутним на мітингу. — Вас. Гнатків, предс.; П. Залеський, кас.; П. Герман, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Ів. Хрест., від. 34, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинг відбудеся дня 15. червня о год. 2. попол. в гали церковній при 31. ул. Кождий член має явитися на свій час, Не явившийся член на мітингу підпадає карі 50 ц., а урядник 1.00 яку втягнеся до протоколової книжки, що кара не буде дарована. Відтак здасться справозданне з пів року. — М. З., секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрея, від. 128, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітинг відбудеться дня 15. червня, о год. пів до другої пополудни під ч. 2619 Аппел Еве. Кождий член має явитися на сей мітинг і заплатити свій довг. Член, що незаплатить своєї належитости, буде суспендований з Бр. і У. Н. Союза. — М. Савчин, предс.; М. Ґалянка, кас.; В. Каршень, секр.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ.

Повість з галицького життя.

(Продовження).

(26)

Серед такої гутірки стало свитати. По селу піяли кури. Над землею стояла мрака. Та згодом небо стало прояснюватись. Хмари кудись дівались. Стали блимати бліді зорі. Які опісля гасли, одна по другій. Від сходу сонця зарожевіло небо. Людий зійшлося дуже богато. Чоловіки в кожухах і свитках. Молодиці таки в сорочках і спідницях накінувши на себе хустку, таки босі. Кожда держала змерзлі руки під фартушиною. Дітваки повилазили на плоти і дивились. Всі тре злодії лежали під плотом в сутіни. Між ними Войтко в синій уланці і червоних штанах. Люде, що тут зібралися, не показували по собі ні гніву ні злости на конокрадів. Ґазди завели про них гутірку начеб про буденну річ, як про якесь конечне зло якого мужикови годі виминути. А далі з конокрадів перейшла розмова на худобу, коні, на ціни збіжа, звичайні господарські турботи. Пійманими конокрадами ніхто не турбувався тепер, вони не втечуть, а що в коршмі мусять переболіти хлопський протокул, то така звичайна річ, що не варто про неї говорити.

— Ану, люде добрі до роботи, ведім їх.

Та старий Козак їх задержав. Ще рано. Невістка винесла з хати велику фляшку горівки, чарку, шматки хліба, соли, чоснику, а старий Козак став сусідів частувати зачинаючи від війта. Війт узяв чарку приговорив слово, розгорнув великі вуса, випив, скривився, сплюнув на бік і став закусувати. аЧрка пішла в чергу і вгнеть випорожнилась, а невістка принесла другу і третю. Частували всіх, навіть молодиць, котрі стояли близше. Козак з білою мов молоко головою ходив поміж людей і частував. Він страх був радий, що йому коників не покрали.

— Пийте сусіди на здоровля та закусуйте, чим хата богата.

— Кумо Параньк, кликала одна молодиця другу, що стояла за плотом, ходіть випийте. Козак справляє токолу.

— А може хрестини, говорила Паранька як перелазила через пліт.

— Ой хрестимо ми їх так, що жаден єгомосць так не по-

— Та ще зробимо і миро помазаніє, жартував другий.

Усім було весело. А злодії лежали під плотом вижидаючи своєї долі. Вони знали, що їх в коршмі жде, а коли в пору не зявиться жандарм, то хто зна, чи вийдуть з цілими ребрами з тої халепи.

— Ну, люде добрі, каже один — випилисьмо, закусили, тепер подякуймо господареви дай йому Боже довгий вік прожити,— а тепер відробити пора. Ведім злодіїв до Мошка.

— Голя люде! каже війт, так не можна. Заведіть їх до громадського гарешту, поки шандарі не прийдуть, я зараз пішлю на постерунок.

— Та що ви війте говорите? Та що наш гарешт варта? Там замкнути якого пяницю поки не проспиться. На таких пташків, то й на постерунку гарешт не здалий. Їх просто до Самбора під млин.

— А нащо нам шандарів трубити? хиба ми їх самі не впильнуємо і не відвеземо?

Стало на тім, що їх треба відвести до коршми на Вигоду на „протокул". Зараз кількох пішло під пліт, що їм порозвязувати ноги.

Підвели одного з землі.

— Аво во! дивіться сусіди. Не пізнаєте Шумилу?

— Та бігме Шумила, ану хто другий?

Підвели і другого.

— Свят Господи! адіть! та то Павло Пандяк.

Усі аж охнули від тої новини і стали товпитись, бо не вірили зразу в те, що почули. Той богач, майстер на всю околицю, що будував церкви. Попівства та школи стояв перед громадою в старім подертім кожусі, подряпаний на лици, як злодій конокрад, пійманий в чужій стайні на горячому.

— На легкий хліб пустився вашець. Не шкода тобі було такого гарного сина поганити, що такі гарні казання говорить?

— І мене хотів ти Павле скривдити — каже дріжучим голосом старий Козак — за те, що неодно добро я тобі зробив, і жив з тобою по сусідськи? Старий плюнув Пандякови в лице і відійшов.

— Рушайте! скомандував війт і ціла юрба рушила прямо на Вигоду.

Злодіїв вели серединою вулиці на мотузах мов медведів. Обступили їх довкруги поважні ґазди і парубки з палицями, далі боками йшов всілякий народ, молодці, хлопці, дівчата. З краю товпились недолітки перебігаючи себе огородами через плоти. Усіх це найбільше цікавило, що Павло Пандяк, найбогатший чоловік на всю околицю звичайний собі злодій конокрад.

— Хиба вже кінець світа буде — говорив оден — той чоловік доми божі будував і крав коні.

— Або хто видав хочби одну церкву що він поставив? От дурмана людям пускав. А чому у нас не хотів школи ставити?

— Таж ввсе кудись їздив, гостем в дома був.

— Їздив коні водити, от що то богато говорити, а дурні люди повірили, тай честь йому віддавали... тьфу!

(Дальше буде).